

גַּשְׁוֵלָת הַשָּׁם יִתְבָּרֶךְ

פרק נה-נו

• מצורע •

אין די פֿרְקִים וּוּעָרְן עַרְכְּלָעָרט:

אֶז שַׁרְיָיבָן הַעֲלָפֶט צָוֵם גַּעֲדָעַנְקָעָן, דַּעֲרִיבָעָר זָאָל אֶז
מַעֲנְטָש פַּאֲרְשָׂרְיָיבָן זַיִינָע זַיִינָד, עָר זָאָל גַּעֲדָעַנְקָעָן
זַיִינָמַתְקָו צֹו זַיִינָ - אָוִיב עָר גַּעֲפִינְט אַיְן אֵסְפֶר
עַפְעָס וּוָאָס קָעָן מַתְקָו זַיִינָ זַיִינָד, זָאָל עָר עַס
בָּאָלְד אַוְיְפָשְׂרִיבָן אַוְיָף אֵסְפָּעְצִיעָלָן פַּאֲפִיר, עָר
זָאָל קָעָנָע גַּלְיִיךְ פַּאֲרְרָעְכָּטָן וּוָאָס מַעְגָּלִיךְ -
דַּעֲרָפָאָר הַאָט דַּעְרָמַעְנְטָש צַוְויִי קְרוּוּנָע אַוְיָף זַיִינָ
קָאָפּ, אַיְינָע בְּשָׁעַת דֵי נַשְׁמָה גַּיִיט אַרְוִיָּף אַוְן דֵי
צַוְוִיְיטָע וּוּעַן זֵי גַּיִיט אַרְאָפּ - דֵי גַּרְוִיסָע שְׁטָרָאָפּ
אַוְן פָּגָם פָּוּן שְׁוּעָרָן פָּאָלְשָׁ, אַוְן וּוּי אַזְוִי זִיךְּ
רַאֲטָעוּוּנָעָן פָּוּן דָּעַם - דַּוְרָךְ שְׁוּעָרָן אַוְיָף פָּאָלְשָׁ אִיז
מַעַן גּוֹרָם אֵז דֵי וּוּעָלַט זָאָל פַּאֲרְפָּלִיְיכָט וּוּעָרָן -
וּוּעַן דַּעְרָמַעְנְטָש וּוּאָלְטָעָנָג גַּעֲוָאָוָסָט דֵי הַאֲרְבָּקִיָּט
פָּוּן שְׁוּעָרָן פָּאָלְשָׁ וּוּאָלְטָעָנָג עָר זִיךְּ גַּעֲשָׁלָאָגָן קָאָפּ אַיְן
וּוּאָנְטָעָנָג - הַשָּׁם יִתְבָּרֶךְ וּוּעַט נִישְׁטָרְיָין וּוּאָשָׁן דָּעַם
וּוָאָס זַאָגָט זַיִינָ נַאֲמָעָן פָּאָר אַוְמְזִיסָט.

אינהאלט

פון פרקים נ"ה - נ"ו

- א. אין פרק נ"ה וווערט ערקלערט: איז שרייבן העלפט צום געדענקיין, דעריבער זאל א מענטש פארשריבן זייןע זינד, ער זאל געדענקיין זי מתקן צו זיין.....ה
- ב. אויב ער געפינט אין א ספר עפֿס וואס קען מתקן זיין זייןע זינד, זאל ער עס באָלד אויפֿשריריבן אויף א ספֿעציילן פֿאָפֿיר, ער זאל קענען גלייך פֿאָרְעַכְתּוֹן וואס מְגַלִּיך.....ה
- ג. דערפֿאָר האָט דער מענטש צוּווִי קְרוּוּנָעָן אויף זיין קאָפּ, אַיִינָעָן בְּשַׁעַת דֵּי נְשָׁמָה גַּיִיט אַרוֹיף אָוֹן דֵּי צְוַויִּיטָע וְעַן זַי גַּיִיט אַרְאָפּ.....ז
- ד. השם יתברך זאל היטוּן מײַן גַּיִינָן אָוֹן קְוּמָעָן לְחַיִּים וְלְשָׁלוּם .....
- ה. דער וואָס ווועט זיך אַזְוִי טָאָן ווועט אִים שְׁטוּנְדִּיך גּוֹט זַי .....
- ו. אין פרק נ"ו וווערט ערקלערט: דֵּי גְּרוֹיסָע שְׁטְרָאָפּ אָוֹן פְּגָם פָּוֹן שְׁוּוּרָעָן פְּאָלָשׁ, אָוֹן וְוי אַזְוִי זיך רְאַטְעוּוֹן פָּוֹן דָּעַם .....
- ז. דורך שְׁוּוּרָעָן אויף פְּאָלָשׁ אֵיז מְעַן גּוֹרָם אֶזְזֶה וְוַעֲלַט זָאָל פְּאָרְפְּלִיכְצָט וְוּרָעָן .....
- ח. וְעַן דער מענטש וואָלט גְּעוּוֹאָסְט דֵּי האָרְבָּקִיט פָּוֹן שְׁוּוּרָעָן פְּאָלָשׁ וואָלט ער זיך גְּעַשְּׁלָאָגָן קאָפּ אָיָן וְוַאֲנָט .....
- ט. השם יתברך ווועט נישט רֵיַּן ווְאַשְׁן דָּעַם וואָס זָאָגָט זַי .....
- י. נְאַמְּעָן פָּאָר אָוּמְזִיסְט .....
- ו. דעריבער זאל דער מענטש זיך נִיט צּוֹגְעֻוֹאָוַיְנָעָן צוּ שְׁוּרָעָן .....
- יא. ווַיְסִין זָאָלְסְטוֹ אֵיז אַתְּקִיעָת כֹּפֶר אֵיז פּוֹנְקָט וְוי אַשְׁבוּה .....
- יב. מִיְּנָן נְפַש אֵיז שְׁטוּנְדִּיק אַיִן מִיְּנָן הָאָנָט אָוֹן דִּין תּוֹרָה הָאָב .....
- יב. אַיִד נִישְׁט פְּאָרְגְּעָסְט .....
- יג. לְמַעַן הַשֵּׁם דֵּי גְּרוֹיסָע זַיְנָד זָאָל נִישְׁט זַיְנָן גְּרִינְג אַיִן דִּינָע .....
- יב. אַוְיָגָן .....

פרק נ"ה

אין דעם פרק וווערט ערקלערט: אָז שרייבן העלפט צום געדענ侃ען, דעריבער זָאַל אַ מענטש פָּאַרְשְׁרִיבָּן זִיינָע זִינֶד,
ער זָאַל גַּעֲדַעְנָקָעָן זִיִּ מְתָקָן צֹ זִין.

א. **"יעילאמֶר"**, ה' אָל מֵשָׁה בְּתוֹב זֹאת זְפָרוֹן בְּסֶפֶר וּשְׁים בָּאָזְנִי יְהוֹשֻׁעַ
(שמות יז, יד). השם יתברך האט געההייסן משה רבינו:
שריביב דאס אויף אַ ספר סְיוֹאַל בְּלִיבָּן צו געדענ侃ן, אונן טו דאס אין די
אויערין פון יהושע. השם יתברך האט אַנגָעָזָגֶט משה רבינו, דעם
פירער פון כלל ישראל, צו שריביבן וויליל דאס אייז אַ תּוּולָת פָּאַרְן זְכָרוֹן
אונן אויב צו משה האט השם יתברך אַנגָעָזָגֶט אייז דאס זיכער אויז פָּאַר
אנדרער מענטשן, אָז מען דארף שטענדיק נאכטראקטן אין זיינע
מעשים אפשר האט מען עפֿעס גַּעַזְיָנִיגְט, אונן דאן זָאַל מען עס
אויפְּשְׁרִיבָּן מען זָאַל עס געדענ侃ען אונן פָּאַרְעָכָטן די זִינֶד.

אויב ער געפינט אין אַ ספר עפֿעס ווּאַס קָעָן מְתָקָן זִיִּין זִיינָע
זִינֶד, זָאַל ער עס באָלֶד אויפְּשְׁרִיבָּן אויף אַ סְפָּעַצְיָעָלָן
פאָפִיר, ער זָאַל קָעָן גְּלִיךְ פָּאַרְעָכָטָן ווּאַס מְעַגְּלִיךְ.

אָס, אויב ער געפינט אין אַ ספר אַ זָּאָק ווּאַס קָעָן העלפן מְתָקָן זִיִּין
זִיינָע זִינֶד, זָאַל ער עס באָלֶד אויפְּשְׁרִיבָּן אויף אַ פָּאָפִיר, ער זָאַל
קָעָן גְּלִיךְ פָּאַרְעָכָטָן ווּאַס מְעַגְּלִיךְ. אונן אויב ער דערמאָנט זִיִּין אָז

* דאס אייז אויך געוואָגט געוואָרָעָן פָּאַר עֲנִינִים בֵּין אָדָם לְחַבְּרָיו אָנוּ נְאַכְמָעָר
וּוְיַי בֵּין אָדָם לְמִקְומָם אייז פָּאַרְהָאָגָעָן אויך אלגעמיינע תשובה, מִאיַי מִתּוֹדָה
בְּכָלְלִוָּת חַטָּאתִי עִוְתִּי פְּשָׁעָתִי (עִי' רַמְבָּ"ס ה' תשובה) כָּאַטְשׁ עַס אייז נִישְׁטָ דָס
זְעַלְבָּעָ וְיַי תשובה בְּפְרַטִּיות, אַבָּעָר בֵּין אָדָם לְחַבְּרָיו מוֹזָעָן צְוִירָק בְּאַצְּאָלָן פָּאַר
יעַדְן זִיִּין חֹבָב אָנוּ יַעַדְן עַקְסְּטוּר אַבְּכָרְבָּעָטָן.

דעריבער אויב מִיהָאָט אַיִינָעָם שְׁלַעַכְּסָט גַּעֲטָהָן, אַדְעָר מִיהָאָט גַּעֲבָרָגָט גַּעֲלָט
אַפְּלוֹ אַ קלִיינְגִּיקִיט זָאַל מעַן עס אויפְּשְׁרִיבָּן אָנוּ וְיַי פְּרִיעָר בְּאַצְּאָלָן. דָס
בעסטע כָּאַטְשׁ אַיִינָמָאָל אַיְאָר אַלְוָל-תְּשָׁרִי. טַיְלָל טַוּעָן אויך פָּאַר פְּסָח - זָמָן בְּיַעַר
מעשרות.

ער האט געזינדייגט קעגן זיין חבר מיט שלעכטער רײַד און אים וויי געטאן אַדער ער האט אויסגעטראָכט אויף אַים שלעכטס, אַדער אַים באַליידיגט ברובים, זאל ער ווינגען און חרטה האָבן און זאל נעמען אויף זיך אַים צו באָרוֹאיַגָּן און אייבערבעטן גָּלִיךְ צומָאָרגָנס, און דאס זאל זיין די ערשטער זאָך וואָס ער טוהט מאָרגָעָן.

ב. וְאַיִן, מִכֹּל שְׁכַנְתַּיִם עַר הָאָט זִיךְּ דָּעֵרָמָאנְטַן דָּאָס עַר הָאָט גַּעַזְיַנְדִּיגָּט קֻעַגְן אַיִינָעָם ווָאָס קָעַן מַעַר לְעַרְנָעָן פּוֹן אַים, זָאָל עַר זִיךְּ מַצְעָר זִיין דָּעָרָוֶיף אַונְנַבְּעַן בְּעַטְנַן בַּיִּהְשָׁמֶן יְתַבְּרַךְ עַר זָאָל דָּאָס נִישְׁטַפְּאָרְצִיְּכְעַנְעַן אַיְן בּוֹךְ פּוֹן זִינְעַז זִינְדָּר, אַונְנַבְּעַן אַוְיָף זִיךְּ בְּאַלְדַּן צו פָּאָרְעָכְטַן תִּכְּפָּה מְאָגָּן. אַונְנַבְּעַן אַוְיָף אַנְדָּעָרָעָה האָט גַּעַזְיַנְדִּיגָּט קֻעַגְן אַים מִיטְרַיְּד, זָאָל עַר אַיִם בְּאַלְדַּן מוֹחָל זִיין אַונְנַבְּעַן פָּאָרָן שְׁלָאָפְּ "שְׁרִי לִיהְיָה מְאָרִי לְמַאְן דְּמַצְעָר לִי" - הַשִּׁיְּית זָאָל מוֹחָל זִיין דָּעָם ווָאָס האָט מִיךְּ מַצְעָר גַּעֲוֹעָן. אַונְנַבְּעַן זָאָל לְיִיעַנְעַן קְרִיאַת-שְׁמַעְ פָּאָרָן שְׁלָאָפְּ מִיטְ כוֹוֹנָה, אַוְיָךְ זָאָל עַר זִיין גַּעַוּאָרָנטַן צו לְיִיעַנְעַן יְעַדְן נַאֲכַט מִיטְ כוֹוֹנָה דִּי עַשְׂתָּהָה הַדְּבָרֹות, ווָאָס שְׁטִיְּעַן אַיְן פְּרִשְׁתָּה וְאַתְּחַנְּן, ווַיְיַלְּ דִּי עַשְׂתָּה הַדְּבָרֹות ווָאָס שְׁטִיְּעַן אַיְן פְּרִשְׁתָּה יְהָרוֹ ווָאָס דָּאָרָט שְׁטִיְּתַ "זְכָרָה" דָּאָס אִיז קֻעַגְן דָּעָר מְדָה פּוֹן טָאגְ, אַונְנַבְּעַן אַיְן פְּרִשְׁתָּה וְאַתְּחַנְּן שְׁטִיְּתַ "שְׁמֹורָה", דָּאָס אִיז קֻעַגְן דָּעָר מְדָה פּוֹן נַאֲכַט.^{*}

*) דערפֿאָר בְּיִינְאָכְטַן זָאָל מַעַן לְיִיְעַן דָּאָס פּוֹן פְּרִשְׁתָּה וְאַתְּחַנְּן. דָּאָס עַנְיָן פּוֹן לְיִיְעַן עַשְׂתָּה הַדְּבָרֹת וּוְעַרְטַּד דָּעֵרָמָאנְטַן אַיְן אוּיְחָ סִיְּ אַיְסִיְּ הַיִּסְיָּאָרְגָּן גָּוט אָז יְעַדְרַ עַזְלָ זָאָגָעַן עַשְׂתָּה הַדְּבָרֹת כְּדִי מִיזָּאָל אַוְיָף פְּרִישָׁעַן יְעַדְן טָאגְ דָּאָס עַנְיָן פּוֹן קְבָּלַת הַתּוֹרָה אַוְן סִיּוּעָרֶת נַחֲזָק דָּוְרְכָדָעַם דִּי אַמְוֹנָה אַיְן הַקְּבָּה. (מִיּוֹבְּ יְגַ' בְּשָׁם יְרוּשָׁלָמִי בְּרַכּוֹת).

**דערפֿאָר האָט דער מענטש צוּויִי קְרוֹינַעַן אוֹיף זֵין קָאָפּ,
איינַע בְּשַׁעַת דִּי נְשָׁמָה גִּיטָּא אֲרוֹיף אָנוּ דִּי צְוּוִיתָע וּוּן זַי
גִּיטָּא אֲרָאָפּ.**

ג. ועל, און דערפֿאָר האָט דער מענטש צוּויִי קְרוֹינַעַן אוֹיף זֵין קָאָפּ,**
איינַ קְרוֹינַ בְּשַׁעַת זֵין נְשָׁמָה גִּיטָּא אֲרוֹיף אֲוֹפְּנַן הִימָּל בֵּין נְאָכֶט
אָנוּ דִּי אַנְדַּעַרְעַ קְרוֹינַ אִיר צַו בְּאֶגְלִיטַּן וּוּן זַי גִּיטָּא צְוָרִיק אֲרָאָפּ, אָנוּ
דַּעֲרִיבְּעַר אִיז דָּא צְוּויִי עַרְלִיִּי ("טֻעַמִּים") אוֹיף דִּי עַשְׂרַת הַדְּבָרֹות,
אוּבְּעַרְשַׁטְּעַ אָנוּ הַינְּטוּרְשַׁטְּעַ. אַינְדַּעַרְפְּרִי אַיְדַּעַר עַר גִּיטָּא אֲרוֹיסַ פָּונַ
דַּעַר הַיִּם זָאָל עַר פְּרִיעַר וּוָאַשְׁן דִּי הַעַנְטָ אָנוּ דַּעְרַנְאָךְ צָוְגִּיַּן צַו דַּעַר
מְזוֹזָה אָנוּ אֲרוֹפְּפִילְיִגְּן דִּי הַעַנְטָ אוֹיף דַּעַר מְזוֹזָה אָנוּ טְרַאַכְּטַן אָז הַשֵּׁם
יַתְבָּרֵךְ אִיז דַּעַר בָּעֵל הַבַּיִת אָנוּ אַלְעַ אַיְנוֹ אַוְיַנְעַר פּוֹנָעַם הַרְיוֹן זֵינַעַן
גַּעַסְטַּ, אָנוּ טְרַאַכְּטַן דַּעַם נָאָמַעַן שַׁ-דִּי וּוּי שְׁוִין גַּעַשְׁרִיבְּן אִין דַּעַם
עַרְשַׁטְּן פְּרָקְ.

הַשֵּׁם יַתְבָּרֵךְ זָאָל הַיִּטְן מִיְּנָן גִּיְּנוּ אָנוּ קְוֹמָעַן לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם

ד. וְאַחֲרָ, אָנוּ דַּעְרַנְאָךְ זָאָל עַר זָאָגַן דַּעַם פְּסוֹק (פָּוּן תְּהִלִּים קְכָא, ח)
”הִשְׁמַר צָאתִי וּבָאִ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מְעַתָּה וְעַד עוֹלָם“ -
הַשֵּׁם יַתְבָּרֵךְ זָאָל הַיִּטְן מִיְּנָן אֲרוֹיסַ גִּיְּנוּ אָנוּ מִיְּנָן קְוֹמָעַן לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם
פָּוּן אִיצְטַּ בֵּין אַיְבָּגַג. דְּרִי מְאָל. אָנוּ דַּעְרַנְאָךְ זָאָל עַר זָאָגַן דַּעַם פְּסוֹק
(מְשִׁלְיָן ג., ו): ”בְּכָל דְּרַכְיָיךְ דְּעַהוּ וְהָוּא יִשְׁרָאֵל חַדְּרוֹתִיךְ“ - אַיְן אַלְעַ דִּינְעַ
וּוְעָגַן זָאָלְסְטוּ גַּעַדְעַנְקַן הַשֵּׁם יַתְבָּרֵךְ אָנוּ עַר וּוּעַט אַוְיַסְגָּלִיְּבָן דִּינְעַ
וּוְעָגַן. אָנוּ דַּעַר פְּסוֹק אִיז אַיְנְגַעַשְׁלָאָסַן דִּי גַּאנְצָע תּוֹרָה אָנוּ עַס אִיז אָן
אִים פָּאַרְאָן זַעַקְס אָנוּ צְוּוֹאַנְצִיגְ אַוְתִּיות, וּוּי דִּי צָאָל פָּוּן שֵׁם הוּיְיָה. אָנוּ
דַּעַר פְּסוֹק הַיִּבְטַּח זַיְק אָן מִיטַּא בִּיְתָה אָנוּ עַנְדִּיקְטַּח זַיְק מִיטַּא כַּיְפַּ, קָעָגַן
דִּי צְוּוֹיִי אָנוּ צְוּוֹאַנְצִיגְ אַוְתִּיות פָּוּן דַּעַר תּוֹרָה אָנוּ יַעֲדַעַר מְאָל וּוּאָס עַר
וּוּעַט זָאָגַן דַּעַם פְּסוֹק זָאָל עַר נִיְּגַג זֵין קָאָפּ קָעָגַן זַעַקְס זִיְּטַן לוֹיטַ אָט
דַּעַם סָדָר: מְזֹרָה, דְּרוּם, מְעַרְבַּ, צְפּוֹן, אַוְיַבְּן אָנוּ אַוְנְטַן. אָנוּ עַר זָאָל אִין

**) אַיְינַס קָעָגַן זְכוּר אָנוּ אַיְינַס קָעָגַן שְׁמוֹר.

זינען האבן איז ער איז זיך מוסר נפש פאר השם יתברך, וואס ער געוועלטיגט איבער דיזעקס זייטן פון ער וועלט אונן מיט דעם גיט ער איבער זיין נפש אונן זיין גוף צו השם יתברך.

דעך וואס וועט זיך איזוי טאן וועט אים שטענדיג גוט זיין

ה. ומײַ, אונן דער וואס האט צייט זאל זאגן די פסוקים, וועלכע וויזין אן יעדער אינגעָר אויף אַ געוויסן אבר (תהלים ג, ד) : "נאָפהה ה' מְגַנֵּן בְּעֵדִי, בְּבֹדִי וּמְרֻמִּים רְאֵשִׁי". (תהלים מ, י) : "בְּשֶׁرֶתִי צְדָקָה בְּקָשָׁלָה, הָנֶה שְׁפָטִי לֹא אֲכַלָּא, הָאָפָה יְרַעַתָּה". (תהלים טו, יז) : "אָלְיוֹ פִּי קְרָאתִי וּרוּמָם תְּחַת לְשׁוֹנִי". (תהלים יט, ט) : "פְּקוּדִי ה' יִשְׂרָאֵל מִשְׁמָחִי לְבַמְצֹנָה ה' בָּרָה מִאִתְּתֵי עִינָּמִים". (תהלים כח, ב) : "שָׁמַעַ קָוָל תְּחִנּוּנִי בְּשָׁ�וְיִ אַלְיכָ בְּגַשְׁאֵי יְדֵי אֶל דְּבִיר קְרַשָּׁךְ". (תהלים מ, ט) : "לְעַשּׂוֹת רְצׂוֹנָךְ אֱלֹהִי חָפְצָתִי וְתוֹתָךְ בְּתוֹךְ מַעַיִּי". (תהלים ח, י) : "כָּל עַצְמוֹתִי הָאָמְרָנָה ה' מֵכְמוֹךְ". (תהלים טז, ז) : "אָבְרַךְ אֶת ה' אֲשֶׁר יַעֲצֵנִי אָפָה לִילּוֹת יִסְרָאֵן כְּלִיוֹתִי". (תהלים כו, יב) : "רְגָלִי עַמְּדָה בְּמִשְׁׁוֹר בְּמַקְהָלִים אָבְרַךְ ה'". אונן דערנאָך זאל ער זאגן איין משנה וואס נעמט איין זיך אַרְיִין דעם גאנצָן מענטשן, אונן די משנה איין (ברכות ל, ב) : "איין עומדין להתפלל אלָא מִתּוֹךְ פּוֹכֶד רָאֵשׁ. חֲסִידִים הָרְאָשׁוֹנִים הַיּוֹ שׁוֹהֵן שָׁעָה אַחַת קָוָם שִׁתְּפָלְלוּ בְּכִי שִׁיכְנוּ אֶת לְבָם לְפָקָום נָאָפִילָוּ נְחַשְׁ בְּרוּךְ עַל עֲקָבוֹ לֹא יִפְסִיק". אונן דערנאָך זאל ער זאגן דעם פָּסוֹק (קהלת יב, יג) : "סָוףּ דְּבָר הַפְּלָלָה נְשָׁמָע אֶת הָאֱלָקִים יְרָא וְאֶת מְצֻוֹתָיו שָׁמֹר בַּיּוֹתְךָ בְּכָל הָאָרֶם", דער פָּסוֹק נעמט איין זיך אַרְיִין אלָעָרְיִיגְ מְצֻוֹתָן, אונן דער וואס וועט זיך איזוי טאן וועט אים שטענדיג גוט זיין.

פרק נ'יו

אין דעם פרק ווערט דערקלערט: די גרויסע שטראָפֿ און
פָּגָם פָּוֹן שׂוּעָרָן פָּאַלְשָׁ, אָוּן וַיֵּאֶזְדִּים רַאֲטֻעוּוּן פָּוֹן דעם
אָ. אַמְּרִינְן, מִיר זָאָגַן אַיְן דַּעַר גַּמְרָא (שְׁבַת דָּף לַיְגָ עַמּוֹד אַיְ): אָ
שְׁלַעַכְתָּעַ חַיה קַומְט אָרוֹף דַּעַר וּוּעַלְט צָוְלִיב דַּעַם וּוּאָס
מַעַן שׂוּעָרָט פָּאַלְשָׁ. זָאַלְסְטוּ וּוּסְטָן אָז וּוּאוּ עַס שְׁטִיטִיט אַיְן דַּעַר גַּמְרָא
חַיה רַעַה" מִינְטָעַמָּן דַּי לִילְיָה הַרְשָׁעָה, דַּי מוּטָעָר פָּוֹן דַּי שְׁדִים, וּוּאָס
דַּי דָּעָרְוּעָקָט אַיְן הַימָּל בְּעֻוּנוֹתִינוּ הַרְבִּים פִּיל בְּיַזְעָגְזִירָה אָרוֹף אַיְדָן
אָוּן זַי אַיְזָשְׁטָעְנְדִיגּ אַיְנָעָם הַוִּיזָּוּ וּמַעַן שׂוּעָרָט פָּאַלְשָׁ אָוּן זַי וּוּאוֹנָט
דָּאָרָט אָוּן הַרגְּעָט דַּי קְלִינְעָ קִינְדָּעָר רַחְמָנָא לִיצְלָן, אָוּן אַיְן דַּעַר שְׁטוּב
אָדָעָר אַיְן דַּעַר שְׁטָאָט וּוּאוּ מַעַן שׂוּעָרָט פָּאַלְשָׁ, הַעֲרַשְׁט אַרְעָמְקִיט.

דַּוְרֵךְ שׂוּעָרָן פָּאַלְשָׁ אַיְזָ מַעַן גַּרְסָט אַיְזָ דַּי וּוּעַלְט זָאָל פָּאַרְפְּלִיאִיצָט וְוּעָרָן

ב. וְהַנָּה, קָוָם אָוּן זַעַה דַּעַם גַּרְזִיסְן פָּגָם פָּוֹן שׂוּעָרָן פָּאַלְשָׁ. עַס
שְׁטִיטִיט אַיְן זַוְהָר פְּרַשְׁתָּ יִתְרָו (דָּף צְיָא עַמּוֹד בַּי) אָז בְּשַׁעַת
הַשֵּׁם יַחֲבֹךְ הָאָט גּוֹזֵר גְּעוּוֹן אָרוֹף דַּי וּוּאַסְעָר פָּוֹן דַּעַר וּוּעַלְט זַי זָאָלָן
אַרְאָפְנִידְעָרָן אַיְן תָּהָוּם, הָאָט עַר אָרוֹף זַי גַּעֲמָאָכָט אָדָעָק אָוּן אַיְן דַּעַר
דָּעָק נָאָק אָדָעָק אָוּן אַיְן דַּעַם צְוֹוִיטִין דָּעָק זָעָנָעָן אוּסְגָּעְקְרִיצָט אָוּן
פָּאַרְשָׁרִיבָן הַיְלִיגָּע נַעַמְעָן וּוּאָס זַי הַיְתָן דַּי וּוּאַסְעָר זַי זָאָלָן נִישְׁתָּ
אוּפְגִּיָּן אָוּן פָּאַרְפְּלִיאִיצָן דַּי וּוּעַלְט, אָוּן וּוּעָן אָמַעְטָשׁ שׂוּעָרָט אָרוֹף
פָּאַלְשָׁ דָּאָן גִּיטָּ דַּי וּוּאַסְעָר אָרוֹף בֵּין דָּעָק אָוּן דַּי הַיְלִיגָּע נַעַמְעָן
פְּלִיעָן אָוּוּק אָוּן טְרָאָגָן זַיְךְ אָפְ פּוֹנָעָם דָּעָק, אָוּן דָּאָן הַאָבָן דַּי תָּהָוּם
וּוּאַסְעָר עַרְלּוּבְּעָנִישׁ צּוּ פָּאַרְפְּלִיאִיצָן דַּי וּוּעַלְט, אָבָעָר הַשֵּׁם יַחֲבֹךְ
וְוּאֱנָקָט אָנְ דַּעַם מְלָאָק "יעֹזְרִיאָל", וּוּעַלְכָּעָר אַיְזָמְוֹנָה אָרוֹף זִיבְעָצִיגּ
שְׁלִיסְלָעָן אָוּן קָרִיצָט אָוִיס נָאָק אָמָּאָל דַּי הַיְלִיגָּע נַעַמְעָן אוּפְנָן דָּעָק פָּוֹן
תָּהָוּם, דָּאָן קָעָרָן זַיְךְ אָוּם דַּי תָּהָוּם וּוּאַסְעָר צְרוּיקָ צּוּ זִיְעָר אָוּן דַּי

וועלט ווערט געראטעוועט פון פֿאָרְפֿלִיכּוֹנְג. זויי איז צו יונעם מענטשן וואס פֿאָרְאַרְזָאַכְט אֶז דִּי הַיְּלִיגּוּ נַעֲמָעַן זָאַלְן אָוּוּק פון זַיְעַר אָרְט אָוּן מַטְרִיחַ גַּעֲוָעַן כְּבִיכּוֹל הַשֵּׁם יַתְבְּרָךְ אַוְיסְצּוּקִיטַן דִּי הַיְּלִיגּוּ נַעֲמָעַן פון דָאַס נַי.

ווען דער מענטש וואַלט גַּעֲוָאָסְט דִּי האָרְבְּקִיּוּט פון שׂוּעוּרָן פֿאָלְשׁ וּוְאַלְטַ עַר זִיךְ גַּעֲשְׁלָאָגָן דֻּרְ קָאָפְ אַיְן וְאַנְטַ

ג. **בן אדם**, טיפה סרוחה, ווי וואָגָסְטוּ מַטְרִיחַ צוּ זַיְן הַשֵּׁם יַתְבְּרָךְ, אָוּן גַּעֲוָוִיס שְׁעַלְתָּן אִים דִּי הַיְּלִיגּוּ נַעֲמָעַן אָוּן זָאַגְּן שְׁלַעַכְתַּ אָוִיפְ אִים. אָוּן ווען דער מענטש וואַלט גַּעֲהָעָרְטַ זַיְעַר שְׁעַלְתָּן אָוּן זַיְעַר שְׁלַעַכְתַּ זָאָגָן, וואַלט עַר זִיךְ גַּעֲשְׁלָאָגָן דֻּרְ קָאָפְ אַיְן וְאַנְטַ צּוֹלִיבָן גַּרְוִיסְן פָּגָם, אָוּן אָוִיפְ דָּעַם זָאָגָן אָוּנוּזְעָרְעַ חַכְמִים זְכוּרָוּם לְבָרְכָה (פְּסִיקְתָּא זּוֹטָא, בְּרִאַשְׁתָּא) אֶז דֻּרְ וְאָס דְּעַרְמָאָנְטַ דָּעַם נַאֲמָעַן פון הַשֵּׁם יַתְבְּרָךְ אַוְמְזִיסְטַ, וועָרָן אַוְיסְגָּעָרִיסְן פון דֻּרְ וְוּעָלְטַ, אָוּן מַכְלָ שְׁכַנְן שׂוּעוּרָן פֿאָלְשׁ חָסְ וְשָׁלוּם.

הַשֵּׁם יַתְבְּרָךְ וְוּעָט נִישְׁתָּ רַיְין וְוְאָשָׁן דָּעַם וְוְאָס זָאָגְטַ זַיְן נַאֲמָעַן פֿאָר אַוְמְזִיסְטַ

אָוּן דָאַס זָאַלְסְטוּ הַאָבָן אֶכְלָל אֶז פֿאָלְשׁ שְׁבּוּעוָה גִּיטַ נִישְׁתָּ אַוּוּק בֵּין זַיְ מַאֲכַת אֶצְיָהָן אַיְן זַיְן גּוֹף אֶדְעָר זַיְן גַּעַלְטַ, בְּאַלְדַּ נַאֲךְ דֻּרְ שְׁבּוּעוָה אֶדְעָר אַיְן אֶצְיָהָן אֶרְוּם, אָוּן דִּי פֿאָלְשׁ שְׁבּוּעוָה וְוּעָט אִים גַּרְיָיָהָן אַיְן הוּאֵז אֶדְעָר אַיְן פָּעָלְדַ, אַוְיָפְן בְּאַרְגַּ אֶדְעָר אַיְן וְוְאָלְדַ, אַיְן דֻּרְ טְרוּקְעָנִישַ אֶדְעָר אַוְיָפְן יִם, אֶבְעָר עַס וְוּעָט זִיךְ זַיְכָעָר נִישְׁתָּ אַוְמְקָעָרָן לִיְדִיךְ, ווי עַס שְׁטִיטִיט (שְׁמוֹת בַּז) : "כִּי לֹא יָנַקְהָ הִיא אַת אָשָׁר יְשָׁא אֶת שְׁמוֹ לְשָׁנָא" - הַשֵּׁם יַתְבְּרָךְ וְוּעָט נִישְׁתָּ רַיְין וְוְאָשָׁן דָּעַם וְוְאָס זָאָגְטַ זַיְן נַאֲמָעַן פֿאָר אַוְמְזִיסְטַ. אָוּן וועָרָן דֻּרְ מַעֲנְטָשַ וְוּעָט וְזָאַלְן שׂוּעוּרָן זָאַלְ עַר זִיךְ פֿאָרְשְׁטָעָלְן ווי עַס וְוְאַלְטַ גַּעֲוָעַן גַּעֲשְׁרִיבָן "כִּי לֹא יָנַקְהָ הִיא אַת אָשָׁר יְשָׁא אֶת שְׁמוֹ לְשָׁנָא" מִיט אֶשְׁרִיפְטַ פון שׂוֹאַרְצָעַ פִּיעַר אָוִיפְ וְוְיִסְפִּיעַר, דָאַן וְוּעָט אָוִיפְ אִים פְּאַלְן אֶמְרָא אָוּן וְוּעָט שׂוּעוּרָן אָוִיפְ פֿאָלְשׁ.

דער מענטש זאל זיך נישט צוגעווואוינען צו שוועדען

ד. על כן, דעריבער זאל דער מענטש זיך נישט צוגעווואוינען צו
שוועדען זיין קערפער אדער נשמה ווי אויך, ווי די ווילדע
מענטשן און לידיג-גײַער וועלכע שוועדען אומזיסט, אֶז אָוִיכּ דֵי זָאָךּ
אייז אָזֹוי, זאל זיין שטוב פֿאָרְבָָּעָנְט וּוּרְעָן, אָדָעָר עָר זָאָל גַּעַרְגַּעַט
וּוּרְעָן, אָוּן אַיְן אַט דֵי שְׁבוּעוֹת אַיְן זַיִן פֿאָרְאָן אָסְכָּנְדָּה סְזָאָל מְקוּיִים
וּוּרְעָן, וּוַיְיל וּוַיְיסְט אַיְן וּוּלְכָע שָׁהָ אָוּן אַיְן וּוּלְכָן מְזָל עָר זָאָגְט
עַס, עַס קָעָן נָאָךּ מְקוּיִים וּוּרְעָן דָּאָס שְׁלַעַכְתָּס חָס וּשְׁלוּם.

ה. והרב, און דער אַרְדִּי זַיְל (שער המצוות, שמות,יא, ב), האט
אנגעזאגט זיינע תלמידים נישט צו דערמאָנְעָן אַ מלָאָךּ
בְּיִם נָאָמָעָן אָפְּילָו לְעַרְבָּעָן, וּוְצָוָם בִּישְׁפֵּיל "מַטְטוֹרָן" זָאָל מַעַן זָאָגְט
"מַטְטָה", אָוּן "סְנְדֵלְפּוֹן" זָאָל מַעַן זָאָגְן "סְנְדֵל" אָוּן אָזֹוי אַוְיכּ דֵי
אנְדָעָרָעָן מְלָאָכִים. נָאָר דֵי מְלָאָכִים וּוּלְכָעָה אָבָּן נָעָמָעָן וּוְיִי מְעַנְטָשָׁן,
לְמַשֵּׁל "מִיכָּאָל", "גְּבָרִיאָל" אָוּן "רְפָאָל", אָוּן עַנְלִיכָּע, מַעַג מַעַן
דֻּרְמָאָנְעָן. דֻּרְטָעָם דְּעַרְפּוֹן אַיְן אַז הַשֵּׁם יַחֲבֹרָה אַלְץ בְּאַשְׁאָפָּן
פֿאָרָן מְעַנְטָשָׁן וּוּגָן, אָוּן וּוּעָן הַשֵּׁם יַחֲבֹרָה אַלְץ בְּאַשְׁאָפָּן דֵי מְלָאָכִים
הַאָט עָר זַיִן בְּאַשְׁוֹוָאָרִיךְ אַז וּוּעָן אַז מְעַנְטָשָׁן וּוּעָט זַיִן דֻּרְמָאָנְעָן אָוּן
וּוּעָט זַיִן בְּאַשְׁוֹוָעָרָן וּוּעָן אַז נְוִיטִיגָּע זָאָךּ זָאָלָן זַיִן אִים פָּאָלָגָן, אָוּן אַז
דֻּרְעָמָאָנְט דֻּרְמָאָנְט דָּעַם נָאָמָעָן פּוֹן מְלָאָךּ אָוּן בְּאַשְׁוֹוָרָט אִים,
קוּמֶט דֻּרְעָמָאָנְט אָוּן מוֹזָטָאָן וּוְיִי דֻּרְעָמָאָנְט הַאָט אִים בְּאַשְׁוֹוָאָרִיךְ,
אָוּן אַז דֻּרְעָמָאָנְט זָעָט עָר אִים אָוּמְזִיסְט בְּאַשְׁוֹוָאָרִיךְ אָוּן הַאָט אָוּמְזִיסְט
דֻּרְמָאָנְט זַיִן נָאָמָעָן אָוּן עָר אַיְזָגָעָמָעָן אָוּמְזִיסְט אַיְזָגָעָמָעָן אַפְּטָט דֻּרְעָמָאָנְט
מְלָאָךּ מְזִיק דָּעַם מְעַנְטָשָׁן. פּוֹן דָּאָנְעָן קָעָן דֻּרְעָמָאָנְט פֿאָרְשְׁטִין וּוְיִ
גְּרוּיסְטִין דֵי סְכָנָה אַיְזָגָעָמָעָן שְׁוֹוָרָט בְּיִי דָּעַם נָאָמָעָן פּוֹן הַשֵּׁם יַחֲבֹרָה
אָוּמְזִיסְט אָדָעָר אַוְיכּ פָּאָלָשָׁ.

ו. וּוַיְסִין זָאָלְסְטוֹ אַז אַתְּקִיעָת כְּפָר אַיְזָגָעָמָעָן פּוֹנְקְטִין וּוְיִ אַ שְׁבּוּעָה

ו. וְזַדְעָ, אָוּן וּוַיְסִין זָאָלְסְטוֹ אַז אַתְּקִיעָת כְּפָר אַיְזָגָעָמָעָן פּוֹנְקְטִין וּוְיִ אַ שְׁבּוּעָה,

ווויל דער מקור פון נפש הענט אין דער האנט פון דעם מענטש סי
אויף גוטס און סי אויף שלעכטס, אויף גוטס איז, איז ער שפריט אויס
זינע הענט צו השם יתברך און דערוועקט רחמנות, און איזוי אויך
אנדרען מצות זענען אַנגעהָאנגעָן אין די הענט. מיט דער האנט מל'ט
מען, מיט דער האנט איז מען מקיים אַלע זאָכן פון קרבנות, תרומות און
מעשרות, סוכה און ד' מינימ פון לולב, צדקה, תפילה און פיל מצות
ווערן געטאן מיט די הענט, דעריבער הענט דאס לעבן פון מענטש אין
זינע הענט.

מיין נפש איז שטענדייג און מיין האנט און דיין תורה האב אייך נישט פֿאָרגעָסָן

ז. **ועל זה**, און אויף דעם האט דוד המלך עליו-השלום געזאָגט
(תהלים קיט, קט): "זִבְחֵשִׁי בְּכֶפֶי תְּמִיד וְתוֹרְתָּךְ לֹא שְׁכַחֵת"
- מיין נפש איז שטענדייקגאַין מיין האנט און דיין תורה האב אייך נישט
פֿאָרגעָסָן. עס מײַנט, אייך האב אויסגעקליבּן די גוטע זאָכן וואָס מ'קען
טאָן מיט די הענט און נישט חס-ושלום פֿאָרקעריט. ווען דער מענטש
ויל וויזן אָז ער רעדט אמת גיט ער יענען די האנט און דאס איז
כאילו, וו ער וואָלט יענען געגעבען אַמְשְׁכוֹן זִין נְפָשָׁה וואָס געפֿינְט זִין
אין זִין האנט, און דאס איז נאָך האָרבּער פון שווערין זִין בי' זִין לעבן,
און ווען אַינְעָר איז עוביַר תקיעת כְּפָה אָיז ער פוגם אין שם "אדני" און
אין די צוועלַף ווערטער "שְׁמַע יְשָׁנָאֵל ה' אֱלֹקִינוּ ה'" אָחד. ברוך שם
כבוד מלכותו לעוזם נעד" און אין דעם הייליגן נאמען "עַבְּ קָל".

די גְּרוֹיסָע זִינְד זָאֵל נִישְׁט זִין גְּרִינְג אַיְן דִּיְינְעָ אָוִיגָן

ח. **על כן**, דעריבער דער וואָס היט זִין נְפָשָׁה זָאֵל זִין דערוויטערן פון
שווערין אומזיסט און אויך פון סתם שבועות און פון
תקיעת כְּפָה אָז זָאֵל שטענדייק געדענקיין וועגן דעם פְּגָם וואָס ווערט
פֿאָראָזָאָכָט אַיְן די הייליגע נעמען ווי פריער דערמאָנט. למען השם די
גרויסע זִינְד זָאֵל נִישְׁט זִין גְּרִינְג אַיְן דִּיְינְעָ אָוִיגָן, וויל ווען ער

שטאָרבּט גײַט פֿאָר זִין מִיטָּה דֵי צוֹרָה פֿוֹן דָּעֶר הָאָנָּט אָוֹן אוּיף יְעָדָעָר פֿינְגָּעָר שְׁטִיעָן טְוִיזְנְטָעָר מְזִיקִים רְחַמְנָא לִיכְלָן, אָוֹן דֵי הָאָנָּט אַלְיאַן זָאָגָט עֲדוֹת אוּיף אִים אָז עָרָה אַט עֲוֹבָר גַּעֲוָעָן אוּיף תְּקִיעָתָכְךָ.

ט. על כּוֹן, דָּעֶרְיבּעָר זָאָל דָּעֶרְ מְעֻנְטָשָׁ אַנְזָאָגָן זַיְנָעָ קִינְדָּעָר אָוֹן דֵי שְׁטוּבָ מְעֻנְטָשָׁן, זַיְיָ זָאָלָן נִישְׁתָּ זִין גַּעֲוָוָיָינָט אִין שְׁבוּוֹתָ, נְדָרִים אָוֹן תְּקִיעָתָכְךָ, אָוֹן דָּעֶרְ וּוּעַלְכָּעָר הָאַט מְוֹרָא פֿאָרָה השָׁם יְהָבָּרָק זָאָל דָּאָוָנוּן אָוֹן בָּעַטָּן אָז זַיְיָ זָאָלָן נִישְׁתָּ גַּעַשְׁטְרוּיכָּלֶט וּוּעָרָן אִין שְׁוּעָרָן אַמְזִיסָּט, אָוֹן נָאָרָ מְעָרָ אִין שְׁוּעָרָן פָּאָלָשָׁ אָוֹן תְּקִיעָתָכְךָ אוּיף לִיגָּנְטָ, אָוֹן דָּעֶרְ וּוּאָסָ אִיז נִישְׁתָּ אַפְּגָעָהִיט אִין דָּעָם, גַּיט חָסָ-וּשְׁלָוָם אָז אָרָט צָו דָּעֶרְ "לִילִית הַרְשָׁעָה" זַיְיָ זָאָלָה אָן וּוּאוּנוֹנָגָ אָוֹן אָחָלָק אִין זִין הוּאָז אָוֹן פֿאָרְלִירָט חָסָ-וּשְׁלָוָם זַיְנָעָ קִילִינָעָ קִינְדָּעָר, אָוֹן עָסָ קָעָן שָׁאָטָן אִים אָוֹן זִין פֿאָמִילִיעָ, אָוֹן דָּעַרְנָאָךְ רְוֹפָט מְעַן אוּיסָ אַוִּיפָּ אִים חְרָמוֹת אָוֹן שְׁמָחוֹת אִין אָלָעָ הַיְמָלָעָן, אָוֹן שְׁטָעַנְדִּיקָ דָּעַרְמָאָנָט מְעַן אִים צָו שְׁלָעָכָט. דָּעֶרְיבּעָר דָּעֶרְ וּוּאָסָ הַיטָּ זִיךְ זָאָל זִיךְ דָּעַרְוּוּיְיטָעָרָן פֿוֹן דָּעֶרְ שְׁטָרוּיכָלָונָגָ, אָוֹן דָּאָן וּוּעָט עָרָ זְכָעָר זִין אָז הַשָּׁם יְהָבָּרָק וּוּעָט אִים גַּעַבָּן בְּרָכוֹת אָוֹן הַצְּלָחוֹת, יְשֻׁועָות אָוֹן נְחָמוֹת אִין אָפְּלוּעָר מָאָס. אָמָן.

